

ANIMA MUNDI EN EEN THERAPEUTISCHE BEHANDELING

Juliet van 't Hul-Moll

Afstudeerscriptie van de Stichting "Het Johan Borgman College"
HBO paranormaal therapeut Groep H99
Juni 2003
Scriptiebegeleider: Willem Voois
Examinator: Erik Kostense

DANKWOORD

Kees van 't Hul. Als eerste wil ik jou bedanken voor je liefde, je aandacht, je steun en aanmoediging gedurende mijn vier jaren op "Het Johan Borgman College". Je hebt mijn scriptie zo vaak gelezen en met mij besproken, dat het ook een beetje jouw baby is geworden.

Claire Moll, mijn zus en filosofe. Jij was steeds aanwezig op de achtergrond om mij tips te geven die er mede toe hebben bijgedragen dat mijn scriptie deze vorm heeft gekregen. En wat een mooi voorwoord!

Roger van 't Hul en Christine Vermeerssen, de brainstormsessie met jullie heeft mij nieuwe inzichten gebracht!

Willem Voois, anima mundi is ook mijn stokpaardje geworden. Jij hebt het als mijn scriptiebegeleider niet gemakkelijk gehad ... Dank voor de lessen filosofie, die mij hebben doen duizelen, maar die mij behoorlijk geïnspireerd hebben.

Erik Kostense, eerst sociologie, toen ethiek, de laatste twee jaar mijn praktijkdocent en nu examinerator. Jouw lessen waren altijd plezierig. Aan jou houd ik ook goede herinneringen.

Nettie Nieuwlaat, dank voor je positieve, recht-door-zee commentaar toen ik het hard nodig had.

Marja Schipper, jou wil ik niet overslaan, dank voor je inbreng en je "donsjes".

VOORWOORD

De succesvolle ontwikkeling van mijn zus Juliet als natuurgeneeskundig therapeute vestigde mijn aandacht op het bestaan van opleidingen waar aandacht is voor "andere" vormen van kennis. Er is natuurlijk niets mis met reguliere wetenschap en haar mechanistische modellen en theorieën die op basis van meetbare feiten zijn aanvaard en worden toegepast. De verworvenheden van bijvoorbeeld de medische wetenschap spreken in dat verband boekdelen, en krijgen dan ook het respect dat zij verdienen. Dat moet echter niet ten koste gaan van het menselijke verband waarin dat weten thuis hoort en de beperkingen die daardoor zijn gesteld. Of anders gezegd: de ruimte aan vermogens en potentiële mogelijkheden die voor ons uit ligt, open voor ontdekking en verder weten. Helaas, categorieën als 'paranormaal', 'bovennatuurlijk' of op zijn best 'metafysica' spreken in dat verband boekdelen.

Naar de mate waarin maatschappelijke ontwikkelingen in techno-culturen het idee van 'kennis' steeds verder toespitsen op commercieel verhandelbare wetenswaardigheden en prothesen, groeit ook de begripsarmoede over de menselijke maat en waarde waaraan die verworvenheden moeten worden afgemeten. Dit valt goed af te lezen aan de devaluatie die begrippen als 'magie' (notabene een vroege wetenschap!) en 'spiritualiteit' in de loop der eeuwen ondergingen -om nog maar te zwijgen van 'aphrodite' en haar consort 'eros', in lang vervlogen tijden *de* zinnebeelden voor sociale betrokkenheid en bezield leven.

Toen Juliet mij vroeg een voorwoord te schrijven bij haar scriptie was ik dan ook aangenaam verrast over de inhoud. Vanuit haar inzicht dat 'anima mundi' inherent is aan menselijke relaties pleit zij voor een meer bezield en individuerend contact met cliënten in de therapeutische praktijk. En zoals ikzelf dat lees heeft zij daarbij een kunstzinnige benadering voor ogen -de therapeut als iemand die zichzelf, met behoud van grenzen, in het werk weet te leggen-op de manier waarop een kunstenaar bezield kan raken en er in slaagt het onderhanden zijnde werk met vuur en inspiratie te bezielen zodat het resultaat een kunstwerk wordt dat tot leven komt. Ik vind dit een prachtige metafoer.

Voor het eerst een scriptie te schrijven is op zich al een moeizame opgave. Daarbij te proberen het kwantitatief en mechanistisch niet-be-grijp-bare leven van anima mundi haar plaats te geven in een wereld waar 'ziel' nog slechts wordt beschouwd als een restcategorie vind ik een dappere onderneming. De taal waarin wij ons uitdrukken zit immers vol causaal-mechanistische connotaties en dat maakt zo'n vertaalslag onder de best mogelijke omstandigheden pittig. Dat Juliet er uit is gekomen vind ik knap, en ik hoop van harte dat haar woorden weerklank vinden bij haar doelgroep.

Claire Moll
Amsterdam, mei 2003

SAMENVATTING

De afsluiting van de 4-jarige opleiding van Het Johan Borgman College bestaat uit het schrijven van een scriptie waarin voldaan moet worden aan een aantal door de opleiding vastgestelde eindtermen.

Dit biedt studenten de mogelijkheid datgene uit te dragen wat hen in het bijzonder heeft beziggehouden.

In mijn geval is dat het begrip "anima mundi", een begrip waar ik voor het eerst bewust mee heb kennis gemaakt tijdens mijn studie en dat mij niet meer loslaat. Het heeft gezorgd voor meer passie in mijn leven en in mijn werk.

Anima mundi is voor mij niet alleen een begrip, het kan zowel voor jezelf als mens en als paranormaal therapeute, maar ook voor je cliënte een toegang worden tot contact met het eigen zielenleven. Vanuit mijn eigen praktijk kan ik vaststellen dat cliënten daarnaar op zoek zijn.

Naar mijn mening kan anima mundi een belangrijk onderdeel gaan vormen van paranormaal therapeutische behandelingen.

Het begrip anima mundi verklaar ik in hoofdstuk 1 aan de hand van omschrijvingen die ik daarover ben tegengekomen tijdens mijn studie over dit onderwerp. Die variëren van een verklaring uit "The Oxford Companion to philosophy" tot een verhaal over de spin in haar spinnenweb uit de Indiaanse folklore. Mijn eigen waarneming van de anima mundi komt hierin ook aan de orde.

In hoofdstuk 2 maak ik na een beschrijving van een "standaard" paranormale behandeling in een schema zichtbaar hoe deze behandeling op drie punten verschilt van de behandeling mét anima mundi.

In hoofdstuk 3 leg ik de lezer uit wat werken vanuit de anima mundi oplevert en hoe deze manier van werken geïntegreerd kan worden in de praktijk. Ik zal dat illustreren aan de hand van een aantal voorbeelden uit mijn eigen praktijk.

In hoofdstuk 4 kom ik tot evaluatie en toetsing van de probleemstelling door middel van conclusies en aanbevelingen aan studenten, collega therapeuten, "Het Johan Borgman College" en de beroepsverenigingen.

INHOUDSOPGAVE	PAGINA
Dankbetuiging	2
Voorwoord	3
Samenvatting	4
Inleiding	6
1 Wat is de betekenis van anima mundi	9
1.1 Inleiding.	9
1.2 Theoretische omschrijving van anima mundi.	9
1.2.1 De ziel.	9
1.2.2 Anima mundi vanuit historisch wetenschappelijk perspectief.	11
1.2.3 Anima mundi vanuit cultuurfilosofisch perspectief.	14
1.3 Anima mundi belicht vanuit de volkscultuur - verhaal van de spin	16
1.4 Anima mundi in mijn optiek.	17
1.5 Samenvatting	18
2 Hoe wordt gewerkt binnen de huidige paranormale praktijk	19
2.1 Inleiding.	19
2.2 De werkwijze in de paranormale praktijk.	19
2.2.1 Energie	19
2.2.2 Aarden	19
2.2.3 Visualiseren	20
2.2.4 Een paranormale praktijk	20
2.3 Anima mundi bij de paranormaal therapeute	21
2.4 De praktijk met of zonder anima mundi.	23
2.5 Samenvatting	24
3 Werken vanuit het concept anima mundi in de paranormale praktijk	25
3.1 Inleiding.	25
3.2 Wat levert werken vanuit het concept anima mundi op.	25
3.3 Mijn praktijk en enkele voorbeelden van de anima mundi ervaring	27
3.3.1 Het gesprek	28
3.3.2 De cranio-sacrale behandeling	29
3.3.3 De reflexzone behandeling	30
3.3.4 Magnetiseren	30
3.4 Omgaan met grenzen.	31
3.5 Anima mundi in de praktijk.	32
3.6 Samenvatting	33
4 Conclusies en aanbevelingen	34
4.1 Inleiding.	34
4.2 Conclusies	34
4.3 Aanbevelingen	35
Nawoord	36
Literatuuropgave	37
Stellingen	38

INLEIDING

Gezien mijn eigen persoonlijke ontwikkeling en in het bijzonder mijn worsteling daarbij de afgelopen vier jaar op "Het Johan Borgman College" (HJBC) is het voor mij niet meer dan logisch dat mijn scriptie gaat over anima mundi, Latijn voor wereldziel.

Ik ben geboren in Suriname, waar ik me ondanks het feit dat ik daar tot mijn 16^e gewoond heb, nooit helemaal gelukkig heb gevoeld. De mengelmoes van culturen heb ik over me heen laten komen. Ik stond er niet bij stil dat al die verschillende bevolkingsgroepen hun eigen zeden en gewoontes hadden, dat het best wel bijzonder was dat ze in redelijke harmonie naast elkaar leefden, het was gewoon zo. Nationale feestdagen kwamen zowel uit de Christelijke, de Islamitische als uit de Hindoe cultuur, het Chinese Nieuwjaar vierde je gewoon mee, genietend van de drakenoptocht, het fantastische vuurwerk en het lekkere eten als je via via uitgenodigd werd deel te nemen aan de maaltijd in één van de Chinese clubs. Als ik er op terugkijk was het best een leuke tijd maar veel ervan is langs mij heen gegaan, omdat ik behoorlijk teruggetrokken was en veelal in mijn eigen wereld leefde, als in een cocon.

Deze samenleving heeft toch een onuitwisbare indruk op mij gemaakt en als ik op die tijd terugkijk leefde ik grotendeels in een droomwereld, waarbij ik uitstekend wist wat van mij verwacht werd, daar ook aan voldeed. In deze samenleving ben ik opgegroeid en daar ben ik grotendeels gevormd. Ik beschouw die tijd als basis voor datgene wat anima mundi voor mij betekent. Anima mundi houdt voor mij in het hebben van contact met de natuur, de zachtheid en de dreiging ervan, waar je als mens deel van uitmaakt, in meegaat of je tegen verzet, waarbij je omgeving waardevol is en alles en iedereen recht heeft op haar eigen plek.

Toen ik naar Nederland kwam voelde ik me ook niet gelukkig. De mensen waren zo anders, zo afstandelijk, ik moest mijn kijk op de wereld flink aanpassen. Dat lukte mij aardig, alleen voelde ik me ook hier niet helemaal thuis. Op zoek naar een plek waar ik me kon ontplooiën ben ik diverse malen van Nederland naar Suriname en terug gegaan. Suriname had een lekker klimaat, maar door de kleine gemeenschap vond ik de sociale controle naar. Ook vond ik daar voor mijn ideeën en opvattingen over hoe de wereld in elkaar zat, geen gehoor. Dat laatste vond ik in Nederland uiteindelijk wel, bovendien had ik hier meer mogelijkheden voor zelfontplooiing.

Na mijn veertigste kreeg ik meer rust. Heel voorzichtig durfde ik mezelf te zijn en ... ik merkte op dat ik me gelukkig begon te voelen als ik het aandurfde mezelf te laten zien zoals ik ben. Mijn cocon liet ik vervagen. Dat viel samen met die periode in mijn leven waarop ik besloot therapeute te worden.

In mijn leven heb ik veel meegemaakt, aangename en minder aangename dingen, ben in aanraking geweest met heel veel mensen en voel me nu in de herfst van mijn leven een gelukkig mens. Ik voel me gevormd door het leven en de elementen, kwetsbaar door precies diezelfde zaken.

Toen ik in filosofielessen kennismakte met het begrip anima mundi voelde ik herkenning. Het gevoel van verbondenheid wat ik daar ook mee associeer was wat ik bedoelde als ik nadacht over gelukkig zijn en wat ik regelmatig ervaar in behandelsessies met cliënten.

De probleemstelling van mijn scriptie heb ik als volgt geformuleerd:
Wat is de toegevoegde waarde voor de therapeutische behandeling als de paranormaal therapeute anima mundi ervaart?

Mijn doelstelling is het bieden van informatie aan studenten, collega therapeuten, "Het Johan Borgman College" en de beroepsgroep paranormaal therapeuten over het begrip "anima mundi" en het effect daarvan tijdens de therapeutische behandeling.

Anima mundi is wetenschappelijk omschreven. Een aantal van deze omschrijvingen wordt in de scriptie vermeld.

In de scriptie wordt anima mundi in relatie gebracht met de paranormale behandeling. In de literatuur heb ik daar weinig informatie over gevonden. Dat is de reden waarom deze scriptie een exploratief karakter heeft gekregen.

Verantwoording

In mijn scriptie hanteer ik consequent de vrouwelijke persoonsvorm. Overal mag de mannelijke vorm gelezen worden.

*Als de ziele luistert
Spreekt het al een taal dat leeft,
't lijzigste gefluister
ook een taal en teeken heeft:
blâren van de boomen
kouten met malkaar gezwind,
baren in de stroomen
klappen luide en welgezind,
wind en wee en wolken
wegelen van Gods heiligen voet,
talen en vertolken
't diep gedoken Woord zoo zoet ...
als de ziele luistert!*

(Guido Gezelle, 1859)

HOOFDSTUK 1 - WAT IS DE BETEKENIS VAN ANIMA MUNDI

1.1 INLEIDING

Veel mensen hebben het gevoel niet meer met de natuur verbonden te zijn. Wij zijn niet meer afhankelijk van een bepaald klimaat en de seizoenen en de meeste rituelen en plechtigheden waarin de nauwe band tussen mens en aarde tot uiting kwamen, zijn verdwenen. Onze verre voorouders voelden instinctief dat achter de materiële werkelijkheid een spirituele levenskracht schuilging. Voor hen was de aarde een levend wezen met een ziel, zoals ook de mens een ziel had. Vroeger was de relatie tussen de mensenwereld en de natuur vooral tastbaar in de elementen. Spiritualiteit was een uiting van eerbied voor de aarde ...

De begrippen "ziel" en "wereldziel" (anima mundi) zullen in het Nederlandse taalgebied ongetwijfeld de nodige vraagtekens oproepen. Om misverstanden te beperken geef ik in dit hoofdstuk eerst een behandeling van de begrippen "ziel" en "wereldziel" voordat ik inga op bespreking van mijn probleemstelling. Gelet op de aard van de scriptie kan deze behandeling niet meer zijn dan een introductie tot bovengenoemde begrippen. De bedoeling is een kader te scheppen voor mijn gebruik van de woorden "ziel" en "wereldziel". Uiteindelijk hoop ik dat mijn probleemstelling met meer kennis en inzicht benaderd zal worden door studenten en docenten van Het Johan Borgman College en door de beroepsgroep.

1.2 DE THEORETISCHE BETEKENIS VAN ANIMA MUNDI

In de loop van de tijd hebben diverse filosofen en andere wetenschappers het begrip anima mundi, wereldziel, proberen te omschrijven. Voordat ik hier nader op inga lijkt een beschrijving van het begrip "ziel" op zijn plaats.

1.2.1. DE ZIEL

Binnen het Nederlandse taalgebied verwijst "ziel" volgens Van Dale's handwoordenboek van hedendaags Nederlands¹ naar "het wezen van het niet-stoffelijke van de mens", ook wel geest genoemd. Ziel kan ook verwijzen naar de menselijke individu ongeacht leeftijd of sekse, ook wel persoon. Een andere betekenis van ziel is de voornaamste werkende kracht in iets, ofwel de spil.

Deze beschrijvingen duiden erop dat het woord ziel nogal verschillend geïnterpreteerd kan worden. De interpretatie die in het kader van mijn scriptie het beste gehanteerd kan worden is de verwijzing naar "geest" en wel in de betekenis van de "scheppende of bezielende kracht die van iemand of iets uitgaat".

¹ 2^e dr., 1996

Een ander belangrijk punt in het kader van mijn scriptie is dat de ziel volgens de hierboven vermelde definities op zichzelf belangrijk is.

Zoals in de loop van mijn scriptie zal blijken ligt mijn gebruik van het woord "ziel" meer in de richting van "anima mundi".

Thomas Moore² spreekt over "verlies van de ziel" als hij het heeft over de voornaamste kwaal van de twintigste (en begin 21^e ?) eeuw, die deel uitmaakt van al onze problemen en die ons individueel treft. Wanneer de ziel wordt verwaarloosd verdwijnt zij niet zomaar; zij komt symptomatisch tevoorschijn in de vorm van obsessies, verslavingen, gewelddadigheid en het verlies van betekenis.

Het is verleidelijk, stelt hij, deze symptomen te isoleren, of een poging te doen ze stuk voor stuk uit te bannen; maar het werkelijke probleem is dat we onze wijsheid en zelfs onze belangstelling ten aanzien van de ziel zijn kwijtgeraakt.

Om ons staande te houden in het leven hebben wij een ziel nodig. Die ziel bevindt zich tussen geest en lichaam, gedachten en leven, spiritualiteit en de wereld.

Moore verwijst naar onze geschiedschrijving, waar we beschikken over opmerkelijke bronnen van inzicht, van de hand van mensen die de aard en de behoefte van de ziel gedetailleerd hebben beschreven; het verleden kan ons dus een leidraad bieden bij het herstellen van die wijsheid.

Hij stelt ook dat het onmogelijk is een exacte definitie te geven van de ziel. Definities opstellen is hoe dan ook een intellectuele onderneming; de ziel maakt liever gebruik van de verbeelding.

Intuitief weten we dat de ziel te maken heeft met oprechtheid en diepte, wanneer we zeggen dat bepaalde muziek ons tot in onze ziel raakt (vgl. Afro-Amerikaanse soul music) bijvoorbeeld, of dat een opmerkelijk mens een grote zielenrijkdom heeft.

Wanneer we wat beter kijken naar het beeld van zielenrijkdom zien we dat het verband houdt met alle bijzonderheden van het leven – goed voedsel (vgl. Afro-Amerikaans soul food), prettige gesprekken, oprechte vrienden en ervaringen die in de herinnering blijven en ons hart raken. De ziel is niet een ding, maar een hoedanigheid, een dimensie van de manier waarop wij het leven en onszelf ervaren. Zij heeft te maken met diepte, waarde, verbondenheid, hart en persoonlijke essentie³.

Tot zover de bespreking van het begrip ziel. In deze scriptie wordt sterk de nadruk gelegd op de relatie ziel en wereldziel. Het verband moge blijken uit de volgende alinea.

Volgens oude filosofen is onze ziel onscheidbaar van de wereld en beide bevinden zich in de vele dingen waaruit natuur en cultuur bestaan.⁴

Moore⁵ doet nog andere uitspraken over de anima mundi.

² Moore 2002, p.9

³ Webster's new collegiate dictionary 1980.

⁴ Moore 2002, p. 22.

⁵ Moore 2002, p. 278, 280

Anima mundi duidt op de ziel in ieder ding; daarom zou psychologie, als discipline van de ziel, zich moeten bezighouden met dingen. Het concept van de anima mundi maakt geen onderscheid tussen onze ziel en die van de wereld. Als de wereld neurotisch is zullen ook wij aan die stoornis lijden.

1.2.2 ANIMA MUNDI VANUIT HISTORISCH WETENSCHAPPELIJK PERSPECTIEF.

"The Oxford companion to philosophy" geeft de volgende beschrijving. "Anima mundi, Latin for world soul, an idea stemming from Plato's Timaeus, where the world is an organism, endowed with a soul by the Demiurge. It explains the harmonious celestial motions and is a model for the restoration of harmony in the human soul. The idea was adopted by Stoicism and Plotinus, and later by Bruno, Goethe, Herder and Schiller and is akin to the 'world spirit' (e.g. of Hegel) but this is more intellectual and is not (what world soul often is) distinct from, and subordinate to, God."

Plato (427-347 v.Chr.) introduceerde volgens "The Oxford companion to philosophy" het begrip anima mundi, door in "Timaeus" een beschrijving te geven van de wereld als organisme, voorzien van een ziel, die model kan staan voor harmonie tussen de menselijke ziel en het fysieke lichaam.

De wereld wordt in haar geheel gezien als een organisme, een macrokosmos, overeenkomstig de individuele mens, de microkosmos.

Net als de mens heeft ook de wereld een lichaam en een ziel.

Dankzij Plotinus werkt de gedachte van een wereldziel tot in de huidige filosofie verder.

Plotinus (ca. 204-270 n.Chr.), de belangrijkste vertegenwoordiger van het neoplatonisme⁶, heeft ons daartoe zijn "Enneaden" nagelaten. Dit zijn geschriften waarin vooral de mystiek-religieuze elementen van het platonisme verder zijn uitgewerkt. Ook hij ziet de wereld als een organisme, een fysiologisch systeem.

In een artikel, samengesteld aan de hand van de "Enneaden" van Plotinus, beschrijft Johan Pameijer, een vrij Katholiek priester, hoe Plato het afdalen van de ziel weergeeft als een verlies van vleugels. Het verblijf in een aardse lichaam is voor de ziel niet minder dan een verlies van de oorspronkelijke vermogens en mogelijkheden, die door eigen inspanning weer teruggevonden moeten worden. Volgens Plotinus bevindt de ziel zich in lichamelijke gevangenschap, maar de ziel bezit wel het vermogen het lichaam weer te laten opstijgen zodat het werkelijk tot het instrument van de ziel wordt. Maar de mens zal zijn ware Zelf pas ontdekken wanneer hij zich voortdurend blijft richten op het Hogere en zonder het lichaam te verwaarlozen er toch de betrekkelijkheid van inziet.

⁶ Het neoplatonisme is de laatste stroming in de Griekse wijsbegeerte (3^e-6^e eeuw n.Chr.). Het is een samensmelting van elementen, die aan Plato, Pythagoras, Aristoteles en de Stoa ontleend zijn, maar het heeft daarnaast ook een oorspronkelijke, mystiek-religieuze tint. Het denken in neoplatonistische geest is in het Westen tot in de 13^e eeuw de overheersende richting geweest.

Pameijer beschrijft verder hoe, een kleine duizend jaar later in de renaissance, Marsilio Ficino na het vertalen in het Latijn van het volledige werk van Plato en het Corpus Hermeticum, komt tot een omschrijving, die het begrip wereldziel of anima mundi toegankelijker maakte. De wereldziel is volgens hem het middelpunt van de hiërarchisch gestructureerde werkelijkheid. Denkbeweging en liefdesbegeerte ziet hij als de belangrijkste eigenschappen van de wereldziel.

Marsilio Ficino (1433-1499), wellicht de meest bekende van de grote denkers in de Renaissance deed net als zijn collega's voortdurend pogingen om geneeskunde en magie, religie en filosofie, het leven van alledag en uitvindingen onder één noemer te brengen.⁷ In de ogen van Ficino is de menselijke ziel een tussenvorm van alle door God geschapen dingen. Hoewel de ziel gedeeltelijk naar het lichaam is gericht verkeert een ander deel in contemplatie en verbindt zich aldus met steeds hogere graden van de Waarheid totdat schouwing van God plaatsvindt.

Volgens Ficino⁸ leeft en ademt de wereld en wij kunnen de geest ervan in ons binnentrekken. Wat we het lichaam van de wereld aandoen, doen we ons eigen lichaam aan. Wij zijn niet de heersers over de wereld, we hebben deel aan het leven ervan. Hij schreef een "zelfhulp boek", "Het boek van het leven", waarin hij de nadruk legde op het zorgvuldig kiezen van kleuren, specerijen, oliën, plaatsen om te wandelen, landen om te bezoeken, allemaal heel concrete beslissingen voor het dagelijks leven die dag na dag de ziel óf steunen óf in de war brengen. Onze ziel is onscheidbaar van de ziel van de wereld en beide bevinden zich in de vele dingen waaruit natuur en cultuur bestaan.

Paracelsus (1493-1541) had zijn Ficino gelezen.

Paracelsus, een zeer invloedrijke arts, die zijn tijd ver vooruit was met zijn moderne medische experimenten, introduceerde de archaeüs leer. Onder de archaeüs verstond Paracelsus de levensgeest waarin de kern van alle leven besloten ligt. Het is de levensadem die alles doordrenkt. In de macrokosmos reguleert deze archaeüs de "gang der planeten", in de microkosmos van het menselijk lichaam werkt de archaeüs als voedster en coördinator van de afzonderlijke organen⁹. In de archaeüs leer, paste Paracelsus het anima mundi idee van Ficino, dat het universum een dier is, begenadigd met lichaam, ziel en geest, toe op de geneeskunde waarbij de voorwaarde is gesteld dat een werkelijk arts het lichaam van de wereld moet kennen, niet als abstractie maar als een levende individuele entiteit¹⁰.

Carl Gustav Jung (Zwitsers psycholoog, psychiater, analyticus, 1875-1961)

introduceerde het begrip collectief onbewuste.

Jung ontdekte bij zijn dromenonderzoek dat veel symbolen overeenkomen met symbolen en patronen in sprookjes, mythen en literatuur in de loop der tijd. Hij spreekt over archetypische symbolen oftewel oerbeelden (moeder in diverse gedaanten, bijvoorbeeld de goede moeder, de boze moeder, de heks, demonen, held, vuur), die in elke cultuur, in

⁷ Moore, 2002.

⁸ Moore 2002, p.185

⁹ Slavenburg, 2003.

¹⁰ Moore 2002, p.22.

elke tijd, voorkomen. Zijn suggestie is dat het universeel is, omdat wij allemaal verbonden zijn met het collectieve onbewuste, oftewel anima mundi.

Jung beweert tevens dat iedereen mannelijke en vrouwelijke eigenschappen heeft. Hij suggereert ook dat ieder mens uiteindelijk contact maakt met alle archetypische rollen en die ook ervaart om uiteindelijk het proces van individuatie of 'heel zijn' te bereiken. Hij stelt dat vrijwel alle archetypen polariteiten hebben. Het is belangrijk te onthouden dat archetypen universeel zijn en ieder van ons verbinden met ieder ander, omdat wij allemaal op enig moment alle rollen moeten spelen.¹¹

Om aan te geven hoe universeel deze stellingname is haal ik in paragraaf 1.3 het verhaal van de spin aan, zoals dat in volksculturen uit de hele wereld aangehaald wordt.

Jung erkent zijn schuldplechtigheid aan Plato als hij archetypen beschrijft als "actieve, dus levende disposities of vormen, of zelfs *ideeën in de zin van Plato*, [...] [die] het denken, voelen en handelen [...] instinctmatig preformeren en beïnvloeden."¹²

In 1981 introduceerde Rupert Sheldrake (Engels bioloog, biochemicus en filosoof, 1942) zijn theorie over morfogenetische velden¹³. Deze velden hebben volgens mij "alles" te maken met de anima mundi.

"Sheldrake vond door middel van experimenten de bevestiging van de aanname, dat er tussen verschillende levende wezens relaties bestaan die zich niet logisch laten verklaren. Deze relaties worden overgedragen zonder dat hierbij materie of informatie-overdracht nodig is. Uiteenlopende experimenten tonen aan dat levende wezens in een gemeenschappelijk veld op onverklaarbare manieren met elkaar verbonden zijn, net zoals dat het geval is bij de "tweelingdeeltjes" van de atoomfysici. Zij vibreren op hetzelfde moment op hetzelfde trillingsniveau en gedragen zich bijna als één enkel wezen. We kunnen het vergelijken met een gelijktijdig kerende grote school vissen."¹⁴

"Iets dergelijks is ook bij mensen gevonden. Mensen die met elkaar in gesprek waren zijn van opzij gefilmd, waarna deze beelden aanzienlijk vertraagd werden vertoond. Hierbij bleek dat degene die spreekt en degene die luistert op exact dezelfde momenten uiterst kleine bewegingen maken, die bewijzen dat zij met elkaar verbonden zijn. Deze gemeenschappelijke "vibratie" bleek bij alle mensen voor te komen, met uitzondering van autistische kinderen. Wij zijn hier een samenhang op het spoor die overeenkomst vertoont met die merkwaardige, onverklaarbare samenhangen die de subatomaire fysica heeft ontdekt.

Dergelijke van tijd en ruimte onafhankelijke velden kan ieder van ons ervaren in een concertzaal, waarin een mate van harmonie heerst die volgens conventionele criteria "onverklaarbaar" is."¹⁵

¹¹ Finkelstein.

¹² Stevens 1999, p. 50.

¹³ De hypothese van Sheldrake houdt in dat de natuur een reusachtige morfogenetische geheugenbank is, waarbinnen communicatie van gelijke soorten, mogelijk ook ongelijke soorten (mensen, dieren en planten) mogelijk is.

¹⁴ Dahlke 2001, p.39.

¹⁵ Dahlke 2001, p. 39

"Hoe, zo zouden we naïef kunnen vragen, is het mogelijk dat zo veel verschillende musici met zo veel verschillende reactietijden toch allemaal precies in dezelfde maat spelen? Natuurlijk zien ze allemaal dezelfde dirigent, maar dat neemt niet weg dat ieder van hen met zijn of haar individuele reactietijd diens signalen moet omzetten in instrumentale klanken die exact synchroon zijn met die van alle overige muziekinstrumenten. Dat het niet zo in zijn werk gaat, komt door het verbindende patroon van muziek. In plaats van chaos kan een "symfonie" (samenklank) ontstaan doordat de musici één worden in het muziekpatroon en dan als één wezen reageren. Ook de concertbezoekers kunnen deelhebben aan dit muziekpatroon en één worden met de muziek, de dirigent, de musici en de overige mensen in de zaal."¹⁶

"Het vermoeden lijkt gewettigd dat de fysica en de biologie hier de diepe werkelijkheid op het spoor zijn die in de heilige geschriften van het Oosten wordt beschreven als een op verschillende (bestaans)niveaus synchroon verlopend, allesomvattend patroon: een patroon waarin alles zijn plaats heeft en met elkaar samenhangt, maar waarin niets, op welke manier ook, oorzakelijk is bepaald. Het zou verstandig zijn oude leringen als die van Paracelsus - die verklaarde dat de mens en de wereld één zijn - weer serieus te nemen."¹⁷

Tot zover de omschrijving van anima mundi vanuit historisch wetenschappelijk perspectief. Een ander perspectief is om vanuit de cultuurfilosofie te kijken naar anima mundi.

1.2.3 ANIMA MUNDI VANUIT CULTURFILOSOFISCH PERSPECTIEF.

Prof. H. van Praag ontwikkelde een theorie over anima mundi en introduceerde daartoe het begrip "cultuurcodes".¹⁸

Cultuurcodes geven aan wat binnen een bepaalde beschaving of cultuur als werkelijk wordt beoordeeld. Het zijn intuïtieve grondwaarden die als vanzelfsprekend worden aangenomen en waarover niet getwist kan worden.

Binnen de door Van Praag benoemde vijf cultuurcodes geeft hij aan wat binnen een bepaalde cultuur of beschaving als werkelijk wordt beoordeeld. De verschillende cultuurcodes kunnen niet in elkaar vertaald worden omdat het uitgangspunt verschillend is, maar door erkenning van de veelvormigheid van de waarheid kun je in contact komen met de eenheid achter het bestaande.

De vijf cultuurcodes lijken te zijn verbonden door het mystieke aspect. De mystieke ervaring vormt de verbinding met de anima mundi.

¹⁶ Dahlke 2001, p. 40

¹⁷ Dahlke 2001, p. 41

¹⁸ Voois 1998, pp. 2-4.

Om het geheel overzichtelijker te maken heb ik de cultuurcodes met als verbindende schakel het mystieke aspect, in het onderstaande schema geplaatst.

	Beknopte beschrijving van de wereld	Mystieke aspect
Westerse cultuurcode	Mechanistisch	In quantumfysica worden grenzen van beheersing van materie bereikt → leidt tot bezinning op vooronderstellingen → mystiek moment
Bijbelse wereldbeschouwing	vanuit dieper bewustzijn	Het één zijn met God
Indisch-Tibetaanse beschaving	vanuit hoger bewustzijn	Bereiken van Nirvana (het einde van de reeks wedergeboorten)
Chinees-Japanse cultuur	vanuit zuiver bewustzijn	Eenwording met tao (principe van oorsprong)
Sjamanistische levensopvatting	Magisch	Verweven met het dagelijkse leven

In de **westerse** cultuurcode is beheersing van de natuur door middel van mechanisatie het sterkst. In de idee van causaliteit van de natuurwetten wordt de natuur naar eigen wens gevormd. De moderne westerse mens wil vrij maken door de technische beheersing van materiële objecten en ziet daarin een mogelijkheid tot individuele vrijheid temidden van anderen. Die vrijheid kan dan echter alleen van materiële aard zijn, omdat de immateriële ziel verdwenen is. En zielloos is de westerse cultuur ook thuisloos.

De **Bijbelse** wereldbeschouwing benadrukt de openbaring en macht van het woord. In de mystieke dialoog met God vindt een uitwisseling plaats over wezenlijke levensvraagstukken. In het diepe bewustzijn van de mystieke openbaring van het wereldboek vindt de individuele bevrijding plaats. Het spirituele leven als gebed, meditatie en studie is gericht op het (her)ontdekken van de ziel, die dan opnieuw een thuis kan zijn.

De **Indisch-Tibetaanse** beschaving streeft door zelfinkeer naar een hoger bewustzijn van het aardse lijden. Het ontwaakt-zijn uit het gewone bewustzijn is de toestand van de "verlichte" of "ontwaakte". Door zich geheel uit de dagelijkse wereld terug te trekken wordt het onpersoonlijke zelf bereikt en is men bevrijd van de beslommingen van de kringloop van wedergeboorte. De verlichte is iemand die *schouwt* zonder gebonden te zijn aan dimensies van tijd en ruimte. Bij het lichamenlijk sterven gaat de ziel dan op in het oorspronkelijk thuis van de wereldziel.

De **Chinees-Japanse** cultuurcode streeft naar een kosmisch evenwicht in zowel mens, natuur en staatsinrichting. Vanuit het zuivere kosmische evenwicht van yin en yang is er niet iets dat buiten de wereld valt. De innerlijke verlichting bestaat uit de eenwording met de natuurlijke gang (tao) van de dingen. De verlichte ziel voelt zich overal thuis.

In de **sjamanistische** levensopvatting neemt de mens deel aan het scheppende proces van het magische levensgebeuren. Voor de sjamaan is alles beziel, maakt alles deel uit van een groot levensweb, dat alles in harmonie bij elkaar houdt. Mensen, dieren, planten, bomen, stenen, sterren, rivieren, alles heeft een ziel en is dus bewust. Vanuit deze holistische visie is niets toevallig, maar zijn alle gebeurtenissen onderdeel van een betekenisvol geheel.¹⁹

¹⁹ Voois 1998, pp. 3-4.

Omdat alles in de zichtbare wereld een ziel heeft²⁰, lijkt het duidelijk dat dit een niet zichtbare geestenwereld oplevert. Dit noemt men de middenwereld, omdat nog twee andere geestenwerelden onderscheiden worden, de boven- en benedenwereld. Deze driedeling is gebaseerd op ervaringen van sjamanen (kennelijk over de hele wereld hetzelfde). Zij reizen bijvoorbeeld door een tunnel naar beneden en komen zo in de benedenwereld of reizen bijvoorbeeld langs de regenboog en komen in de bovenwereld. De sjamaan die voor de gemeenschap zorgt (bijvoorbeeld als arts, psychiater, rechter, begeleider van de overledene) krijgt haar informatie om te "helen" in de andere wereld van spirits (geesten), waar zij een goede band mee onderhoudt.

1.3 ANIMA MUNDI BELICHT VANUIT DE VOLKSCULTUUR - VERHAAL VAN DE SPIN

*This we know: all things are connected
Like the blood which unites one family.
All things are connected.
Whatever befalls the earth
Befalls the sons of the earth.
Man did not weave the web of life.
He is merely a strand in it.
Whatever he does to the web.
He does to himself.*

*Chief Seattle, upon surrendering his Tribal lands in 1856*²¹

De spin weeft met eindeloos geduld haar web. De spin laat zich niet ontmoedigen als je haar web stuk maakt. Vol energie start ze haar weefwerk weer, een web, oersterk, bestand tegen weer en wind. Het web is bij sommige Noord-Amerikaanse indianen symbool voor de wereld. De spin overziet alles wat op aarde gebeurt, probeert coyote ervan te weerhouden mensen op verkeerde gedachten te brengen, zucht diep als dat toch gebeurt en als daardoor haar web beschadigt en begint aan de herstelwerkzaamheden.

Volgens Ted Andrews, die zichzelf fulltime schrijver, student en leraar noemt op metafysisch en spiritueel terrein is de essentie van de spin creativiteit en het weven van het lot²².

²⁰ Walsh 1990, p. 255

²¹ Walsh, 1990

Hij schrijft hoe in mythologieën en volksoverleveringen van de hele wereld de spin voorkomt. Haar symboliek komt in grote lijnen overeen. In India wordt ze geassocieerd met Maya, de weefster der illusie. In de Griekse en Scandinavische overlevering is ze verbonden met vrouwen die de levensdraad van de mens sponnen, afmaten en doorknipten. Voor de Noord-Amerikaanse indianen is de spin de grootmoeder, de verbindende schakel met verleden en toekomst.

Spinnen hebben een lichaam dat uit twee delen bestaat. Hun lichaam lijkt daardoor het cijfer acht te vormen. Dit gegeven in combinatie met acht poten verbindt de spin met alle mystiek rond de meetkundige figuur van het cijfer acht. Op zijn zij gekanteld geeft de acht het oneindigheidssymbool, het levenswiel, waarvan de ene cirkel in de volgende overloopt en vice versa. De 'truc' is te leren over de twee cirkels te wandelen of je positie in het midden tussen de twee in te bewaren. De spin leert je aldus je evenwicht te bewaren - tussen verleden en toekomst, stoffelijk en geestelijk, mannelijk en vrouwelijk. Ze leert je dat je door alles wat je nu doet het patroon weeft van wat je in de toekomst gaat meemaken.

De spin wekt onze creatieve fijngevoeligheid. Ze weeft een web van een ingewikkeld en subtiel weefsel, alsof ze ons eraan wil herinneren dat het verleden altijd subtiel heden en toekomst beïnvloedt.

De spin als middelpunt van het web herinnert ons eraan dat ook wijzelf het middelpunt van onze wereld zijn. Boven de ingang van mysteriescholen uit de Oudheid stond de inscriptie: "ken uzelve en gij zult het universum kennen."

De spin houdt ons voor dat de wereld om ons heen geweven is. Wij zijn de hoeders en schrijvers van onze eigen bestemming en weven het als een web door middel van onze gedachten, gevoelens en daden.²³

De spin staat zo voor de scheppende (wereld)ziel midden in de verwevenheid met het geheel van de wereld, waarin de individuele ziel haar eigen web moet weven.

1.4 ANIMA MUNDI IN MIJN OPTIEK.

"Van oudsher bestaat er een sterke band tussen spiritualiteit en natuur. In vroeger tijden beïnvloedden de elementen het leven rechtstreeks. Jagers eerden de kwaliteiten van de dieren die ze buit maakten en met vruchtbaarheidsriten probeerde men de goden een goede oogst af te smeken. Vele bossen, rivieren en andere elementen in het landschap worden sinds de oertijd als heilige plaatsen beschouwd en symboliseren de aanwezigheid van geesten of de creatieve macht van God. Het moderne leven heeft velen van de natuur vervreemd. Volgens sommigen hebben alleen tribale gemeenschappen nog spiritueel respect voor hun omgeving."²⁴

²² Andrews 1998, p. 288.

²³ Andrews 1998, p. 288.

²⁴ Hope 2003, p. 118.

Ik haal hier een voor mij toepasselijke uitspraak aan.

*"De opvoeding of vorming bepaalt onze cultuurcode. En met de cultuurcode de wijze waarop wij de wereld en de werkelijkheid benaderen en opvatten". En "waarin je bent geboren en getogen, dat laat je niet meer los. Dat neem je altijd mee (Hella Haasse)".*²⁵

Ik vind deze uitspraak daarom toepasselijk, omdat ik geboren en getogen ben in Suriname en me er hoe langer hoe meer van bewust wordt dat ik een mens uit twee werelden ben. Een vakantie naar Suriname in februari 2003 heeft mij duidelijk gemaakt dat ik een groot deel van mijn inspiratie daarvandaan haal. De bezielende invloed van het oerwoud heeft mij een spirituele kracht doen ervaren die ik op die manier niet eerder had ervaren, versterking van de kracht van de anima mundi.

Alle aangehaalde omschrijvingen van de anima mundi leggen volgens mij een relatie, een verbinding, tussen wereld (macrokosmos - de natuur) en individu (microkosmos), waarbij bewegingen, ritmes van de natuur hun uitwerking hebben op de individuele mens en in het verlengde hiervan op mensen onderling.

Dat is wat ik probeer te bereiken via mijn therapie en wat ik met deze scriptie wil doorgeven aan mede studenten en collega therapeuten en "Het Johan Borgman College".

1.5. SAMENVATTING

In dit hoofdstuk zijn omschrijvingen gegeven van de anima mundi vanuit verschillende bronnen en invalshoeken. Bij elkaar geven die een beeld van wat ik bedoel als ik het heb over de anima mundi.

Het lijkt dus, ook vanuit historisch/filosofisch oogpunt bekeken, niet onwaarschijnlijk, dat de individuele mens de anima mundi kan ervaren.

²⁵ Voois 1997, p. 9.

HOOFDSTUK 2 - HOE WORDT GEWERKT BINNEN DE HUIDIGE PARANORMALE PRAKTIJK

2.1 INLEIDING

In de huidige paranormale praktijk wordt gewerkt vanuit intuïtie en professionaliteit. Ik ben van mening dat het mogelijk is meerwaarde te geven aan de behandelingen door uitbreiding met de anima mundi. In dit hoofdstuk zal aangegeven worden hoe gewerkt wordt in de huidige paranormale praktijk en welke verschillen er zijn ten opzichte van de praktijk waar gewerkt wordt met anima mundi.

2.2 DE WERKWIJZE IN DE PARANORMALE PRAKTIJK.

Deze paragraaf begint met een beschrijving van een theorie van het paranormaal genezen.

Deze theorie is afkomstig uit Wallace & Henkin en geeft een beschrijving van een "standaard" behandeling, zoals die ook in Nederland wordt toegepast.

De paragraaf is voor de duidelijkheid ingedeeld in drie sub-paragrafen, zodat de hoofdelementen die toegepast worden in de paranormale behandeling, goed tot hun recht komen.

2.2.1 ENERGIE

Paranormaal genezen is een proces, waarin de therapeute zich volledig afstemt op de volmaakte, harmonische energie van de kosmos (ook wel God genoemd) - en zo tot een open kanaal wordt, waarlangs die energie kan vloeien. Zij leidt die energie dan naar en door de cliënte, met wie zij in een toestand van bewust bedoeld één-zijn is.

Wanneer we het over energie hebben, dan onderscheiden we onder andere aarde energie, kosmische energie, genezende energie.

Eén van de uitgangstellingen - een stelling die wordt ondersteund door theorieën van de quantumfysica (kleine-deeltjes-natuurkunde) - is, dat alles in het universum (de kosmos) uit energie bestaat en dat deze energie, hoewel zij steeds dezelfde is, op verschillende tijdstippen en onder verschillende omstandigheden, verschillende vormen kan aannemen. Zo kan bijvoorbeeld een bepaalde hoeveelheid energie zich omzetten in materie en omgekeerd.

2.2.2 AARDEN

"Aarden" is een eenvoudige en verrassend krachtige techniek om in contact te komen of te blijven met aarde energie. In alle fasen van meditatie of paranormaal handelen is aarden een belangrijk middel om je wezen in aanraking te laten blijven met zijn fysieke

manifestatievorm, je lichaam. De paranormale bestaansniveaus kun je werkelijk alleen maar bereiken en binnen je bereik houden vanuit een zorgvuldig gearde plek.

2.2.3 VISUALISEREN

Visualiseren, afschilderen, verbeelden. Dit zijn woorden voor hetzelfde proces, waarbij in de geest een beeld wordt gevormd. Visualiseren is een van de meest toegepaste technieken bij een paranormaal therapeutische behandeling. Het is niet nodig duidelijk beelden te zien om paranormaal te kunnen functioneren of te behandelen. Naarmate je paranormale energieën beter kunt richten of kanaliseren door je geheel op een geestelijk beeld te concentreren - hoe je dit beeld ook verkrijgt - des te makkelijker kun je dit beeld overbrengen naar de fysieke werkelijkheid van een genezende behandeling.

2.2.4 EEN PARANORMALE PRAKTIJK

In deze paragraaf wordt een beschrijving gegeven van een "standaardbehandeling" in de paranormale praktijk. Dat doe ik ter verduidelijking van de vergelijking met het werken vanuit het anima mundi concept die ik paragraaf 2.4 zal maken.

- "Voorafgaand aan de komst van de cliënte doet de therapeute een korte meditatie om zichzelf goed voor te bereiden op de dingen die komen gaan.
- In de paranormale praktijk zal de therapeute de cliënte, na de ontvangst en het zorgvuldig afnemen van de anamnese, uitnodigen plaats te nemen op een stoel met rechte rugleuning of kruk. Dat zal haar energie het makkelijkst door het lichaam laten stromen. Armen en benen van de cliënte zijn niet gekruist, handen liggen op de knieën, handpalmen wijzen bij voorkeur naar boven. Dit zorgt voor een ontvankelijke open houding. De cliënte mag de ogen open of gesloten houden, maar mag niet in trance gaan of gaan mediteren. Dit zou de behandeling kunnen hinderen.
- De therapeute sluit even de ogen, ontspant zich, haalt zoveel mogelijk de "ruis" uit de gedachten en richt de volle aandacht op de cliënte.
- De therapeute aardt zichzelf en de cliënte.
- Na deze voorbereiding begint de werkelijke behandeling. Daar zitten verschillen in per therapeute, maar in principe gaat het als volgt. De paranormaal therapeute gaat naast de cliënte staan en tast met de handpalmen naar haar energieveld op ongeveer 30 centimeter boven het hoofd. Van daaruit wordt het hele energieveld afgetast naar gewaarwordingen van warmte, kou, prikkelingen of een vol gevoel. Als ze het energieveld visualiseert, ziet of heeft aanvoeld, beweegt ze de handen van het hoofd naar beneden langs de hals, schouders, armen, romp, benen en voeten. De therapeute besteedt bij het bewegen van de handen speciale aandacht aan elk deel van het lichaam van de cliënte waar zij zegt pijn te voelen of een kwaal te hebben.

- Als delen van het lichaam van de cliënte koud aanvoelen of wanneer daar geen speciale sensaties gevoeld worden, duidt dat op een verstoring van de energiestroom. Om op die plaatsen de energie te herstellen kan de therapeute visualiseren dat vanuit haar handen energie naar die plekken stroomt. Die energie is niet de energie van de therapeute, maar neutrale kosmische energie. De kosmische energie die overgebracht wordt in het lichaam van de cliënte is schoon en zuiver en vormt zich om tot haar energie.
- Als gedeelten van de energielag van de cliënte warm aanvoelen, of dik en troebel lijken, bevindt zich in deze gebieden een overmaat aan energie, die zich op een plaats opgehoopt kan hebben doordat zij elders geblokkeerd wordt. Zulke blokkades kunnen op twee manieren opgeheven worden.
 1. de therapeute stelt zich voor dat haar handen die dikke energie als stroop naar koelere gedeelten van de energielag trekken en dat die daardoor weer in balans komt.
 2. de therapeute stelt zich voor dat ze het teveel aan warmte uit de energielag trekt, waar die dan weer tot neutrale energie zal oplossen.

Bij elk van die twee technieken zal de therapeute bewust bezig moeten zijn: haar handen moet ze daadwerkelijk in de energielag brengen en ook de trekbeweging aan de energie dient ze te maken. De energie moet werkelijk daar naar toe gebracht worden waar ze haar wil hebben.

Als al deze stappen zijn gedaan wordt het energieveld gladgestreken door met de handen, waar energie uit stroomt, langs het energieveld van de cliënte te bewegen en van hoofd tot voeten over de buitengrens van het energieveld te strijken.

De cliënte mag de ogen openen en rustig even blijven zitten.”

De therapeute bespreekt rustig met de cliënte het verloop van de behandeling.²⁶

Tot zover een beschrijving van een "standaard" paranormale behandeling.

2.3 ANIMA MUNDI BIJ DE PARANORMAAL THERAPEUTE.

In mijn opleiding bij "Het Johan Borgman College" ben ik steeds meer teruggegaan naar ervaringen die ik als kind had. Ik observeerde de wereld en de mensen die erin voorkwamen en was in staat me "onzichtbaar" te maken, als in een cocon. Dat was mijn veiligheid, mijn manier om te overleven. Ik voerde gesprekken met mezelf en leefde in een droomwereld, waar ik onkwetsbaar was en alles goed was.

²⁶ Wallace & Henkin 1986, pp. 40-42

De Amsterdamse filosoof Duintjer²⁷ beschrijft "het open bewustzijn". Zijn beschrijving lijkt verdacht veel op "mijn droomwereld". Hij beschrijft een 'laag' in ons bewustzijn die niet samenvalt met ons groepsbewustzijn, noch met ons persoonlijk bewustzijn. Hij bedoelt hiermee niet iets "bovennatuurlijks", maar het *open* bewustzijn waarmee we allemaal bekend zijn. Een bewustzijn waarmee wij allemaal deze wereld zijn binnengekomen. Een energetisch geladen ruimte waarin we onszelf kunnen zijn, waar alleen geest aanwezig is, een lege dimensie of openheid, zo *rijk* aan mogelijkheden, dat daarmee *elke* taal en cultuur die in de omgeving wordt voortgeleefd, kan worden aangeleerd²⁸.

Toen ik volwassen werd heb ik die droomwereld achter me gelaten, omdat ik deel wilde uitmaken van de "echte" wereld, wilde weten hoe dat voelde. Dat voelde intens verdrietig, bijna overweldigend. Ik voelde verdriet van anderen, verdriet van mezelf, zo intens dat het soms bijna niet te dragen was.

Ik heb die droomwereld weer ontdekt en gemerkt dat ik anderen daar in kan meenemen. Daar is het zielencontact mogelijk. Daar is het mogelijk tot rust te komen en inzichten te krijgen. Dat is het moment waarop verdieping van bewustzijn plaatsvindt en het contact met de anima mundi tot stand kan komen.

Als van deze mogelijkheid tot verdieping gebruik gemaakt wordt is de therapeute in een lichte trance en zich heel bewust van haar verantwoordelijkheid voor de veiligheid van de cliënte. Zij neemt de cliënte mee naar het "veld" van de anima mundi. Verdere sturing door de therapeute vindt in die situatie niet plaats. De therapeute dient wel goede begeleiding te geven, omdat de cliënte vanwege de nieuwe, onbekende situatie onzeker kan worden. De cliënte ervaart de anima mundi en kan diepe rust ervaren en tot inzichten komen die haar verder kunnen helpen.

In gesprek met een aantal collega's is mij gebleken, dat iedereen een beeld heeft van wat ik bedoel als ik het heb over het toevoegen van het concept "anima mundi" in de behandeling. Het is dus best mogelijk dat collega therapeuten dit concept ook daadwerkelijk toepassen in de praktijk, maar ik ben ze niet tegengekomen.

In Wallace en Henkin vind ik op pagina 34 een alinea, waarin een situatie wordt vermeld die doet denken aan het ervaren van de anima mundi.

"Wanneer de te genezen persoon en de genezer in een toestand van één-zijn verkeren en de te genezen persoon zich overgeeft in handen van de genezer, dan richt de genezer de aandacht van beide entiteiten op hetzelfde verlangde resultaat - de genezing. En dan gebeurt het soms dat de bestaanstoestand van de te genezen persoon verandert en er een genezing plaatsvindt."

In de bovenvermelde passage wordt geen melding gemaakt van de anima mundi of het grotere geheel, hetgeen jammer is omdat bewustwording van de extra dimensie die dat geeft aan de behandeling, inmiddels in bredere kring bekend zou zijn.

²⁷ Duintjer 2002, p. 25

²⁸ Duintjer 2002, pp. 25-26

In de reader "Handlijnen .." vermeldt Corrie Vollenhoven Op 't Land als "derde handlijn", de diepe innerlijke rust, waarbij het ook mogelijk is een cliënte naar dit punt te brengen en de ander te leren die weg ook te gaan. Dat is volgens mij het moment waarop de anima mundi ervaring waargenomen kan worden. Het is jammer dat dit in deze reader niet nader is uitgewerkt omdat dit onderdeel om dezelfde reden zoals genoemd in de hierboven staande alinea, voor verdieping in de behandeling kan zorgen.

2.4 DE PRAKTIJK MET OF ZONDER ANIMA MUNDI.

In deze paragraaf zal op onderdelen een vergelijking gemaakt worden tussen werken in de paranormale praktijk zonder en mét anima mundi. Bij deze vergelijking zal worden uitgegaan van de paranormale behandeling zoals beschreven in paragraaf 2.2. Met plussen en minnen worden overeenkomsten en verschillen aangegeven.

VERSCHILLEN BIJ EEN PARANORMAAL THERAPEUTISCHE BEHANDELING ZONDER EN MÉT DE ANIMA MUNDI.

	Hoofdelementen van een paranormaal therapeutische behandeling	Zonder anima mundi	Met anima mundi
1	Meditatie ter voorbereiding op de behandeling	+	+
2	Welkom heten cliënte	+	+
3	Afnemen anamnese (in kaart brengen geschiedenis cliënte)	+	+
4	Hulpvraag formuleren	+	+
5	Houding cliënte tijdens de behandeling	-	+
6	Aarding therapeute	+	+
7	Aarding cliënte	+	+
8	Therapeute stelt zich in op de cliënte	+	+
9	Aftasten energieveld cliënte	+	+
10	Onderscheid maken tussen eigen energie en die van de cliënte	+	+
11	Diagnose stellen	+	+
12	Energiestroom herstellen	+	+
13	Cliënte "meevoeren" naar de gewaarwording van anima mundi	-	+
14	Cliënte terugbrengen naar het hier en nu	+	+
15	Energieveld gladstrijken	+	+
16	Napraten	-	+
17	Afscheid nemen	+	+

Verklaring bij:

5. Tijdens de standaard behandeling wordt meestal zittend gewerkt. Om de cliënte de anima mundi te laten ervaren is het aan te bevelen liggend te werken.

13. Hier is het significante verschil. De cliënte ervaart de sensatie van de anima mundi, de droomwereld en komt niet alleen tot diepe ontspanning maar kan ook inzichten krijgen in de eigen situatie. De therapeute begeleidt dit proces zeer terughoudend en liefdevol en laat de cliënte haar eigen ervaringen beleven.
16. Het napraten heeft hier een ander karakter dan bij de standaard behandeling. De ervaringen van de cliënte zijn intenser en meer doorleefd.

In hoofdstuk 3.2 worden deze verschillen uitvoerig besproken.

Het is in de praktijk niet altijd mogelijk te werken vanuit het anima mundi concept. Voorwaarde voor deze manier van werken is in elk geval dat de therapeute de anima mundi kan aanvoelen en dat de cliënte zich goed kan ontspannen
In hoofdstuk 3.5 kom ik hier nader op terug.

2.5 SAMENVATTING

In dit hoofdstuk heb ik een beschrijving gegeven van het verloop van een "standaard" paranormale behandeling.

Met het schema in paragraaf 2.4 heb ik aangegeven hoe op drie onderdelen de "standaard" behandeling verschilt van de behandeling waarbij gewerkt wordt vanuit het besef dat de anima mundi bestaat en toegankelijk gemaakt kan worden in de therapeutische behandeling.

Deze verschillen zullen in paragraaf 3.2 nader toegelicht worden.

HOOFDSTUK 3 - WERKEN VANUIT HET CONCEPT ANIMA MUNDI IN DE PARANORMALE PRAKTIJK.

3.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk zal aangegeven worden wat de toegevoegde waarde is van werken vanuit het concept anima mundi ten opzichte van de "standaard" paranormale behandeling.

Dit zal gedaan worden aan de hand van het schema in hoofdstuk 2.4, waarin een vergelijking gemaakt is tussen een "standaard" paranormale behandeling en een behandeling vanuit de anima mundi.

Verder zal het anima mundi concept geplaatst worden in het licht van de opleiding tot paranormaal therapeute.

Aan de hand van een selectie van voorbeelden uit mijn eigen praktijk zal beschreven worden wat er gebeurt als het concept anima mundi écht werkt.

Het is niet altijd mogelijk te werken vanuit het concept anima mundi. Voor zover de beperkingen benoemd kunnen worden, zal dat gedaan worden.

3.2 WAT LEVERT WERKEN VANUIT HET CONCEPT ANIMA MUNDI OP.

In hoofdstuk 2.4 is in het schema een vergelijking gemaakt tussen werken in de paranormale praktijk zonder en mét het concept anima mundi.

In dat schema valt op drie punten een verschil op te merken.

I. De houding van de cliënte tijdens de behandeling.

Tijdens de standaard behandeling wordt meestal zittend gewerkt. Om de cliënte de anima mundi te laten ervaren is het aan te bevelen liggend te werken, zodat de ontspanning optimaal kan zijn.

Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling, dat de cliënte in slaap valt.

Nadat het energieveld zo goed als mogelijk is gestabiliseerd, is de ontspanning diep en kan de therapeute zich beraden op de stap, de cliënte mee te voeren naar de beleving van de anima mundi, zonder zich af te vragen of de cliënte stevig genoeg zit op stoel of kruk.

II. Cliënte meevoeren naar de gewaarwording van anima mundi.

Hier treedt het significante verschil op met de "standaard" behandeling.

Nadat het energieveld van de cliënte is gestabiliseerd, is in de "standaard" behandeling het moment aangebroken om te eindigen.

In de behandeling met het concept anima mundi is dát het moment, dat de therapeute de cliënte een niveau dieper ontspannen kan krijgen.

Ik zeg hier uitdrukkelijk kán, omdat deze situatie niet bij elke behandeling optreedt.

Voorwaarde nummer één is in elk geval diepe ontspanning bij de cliënte. Zij kan goed formuleren hoe zij zich voelt en verkeert in een gemoedstoestand van stilte en afwachting.

Voorwaarde nummer twee is dat de therapeute zichzelf kan laten wegglijden in een toestand van diepere ontspanning dan voorheen. Zij kan besluiten de cliënte door middel van woorden die betrekking hebben op de hulpvraag, uit te nodigen antwoorden te zoeken in die sfeer, die ik omschrijf als de anima mundi.

Ik wil een poging wagen te omschrijven hoe die sfeer voor mij aanvoelt, hoewel het gevaar aanwezig is dat ik te lyrisch word.

Het is licht, wollig, vredig, veilig, beschermd, soms zie ik een explosie als van sterren en ik voel me zo gelukkig, dat ik zowat barst. Ik ben "thuis".

De tijd lijkt stil te staan....

Na een dergelijke ervaring voel ik een intense rust, zielenrust, ik voel me verkwikt en ik kan alles weer aan.

Toen ik jaren geleden tijdens een therapeutische behandeling een vergelijkbare ervaring had werd ik herinnerd aan mijn droomwereld.

Ik ben gaan onderzoeken of ik die ervaring weer kon oproepen. Dat is mij gelukt en ik vind het voor de hand liggend dat ik daar anderen mee naar toe neem indien dat aan de orde is.

Het is niet zo dat ik altijd aan het begin van de behandeling weet, of die situatie zich zal voordoen. Het gebeurt als de cliënte die sfeer nodig heeft om te kunnen helen en het heeft alles te maken met overgave.

Overgave van mij en overgave van de cliënte.

De cliënte kan tijdens de sensatie van de anima mundi, de droomwereld, tijdens die intense rust, inzichten krijgen in haar situatie, zielenrust ervaren.

[Volgens Plato wilde de ziel van de mens terug naar zijn ware oorsprong in de gedachtenwereld en de beperkingen van het stoffelijk lichaam ontstijgen. Plato verduidelijkte zijn theorie met geketende gevangenen die in een donkere grot naar de achterwand kijken en daarop schaduwen zien. Voor de gevangenen die geen andere realiteiten kennen, vormen de schaduwen de echte wereld. Zijn de zintuigen betrouwbaar? Is de wereld zoals hij lijkt? Kunnen we achter de werkelijkheid kijken die de zintuigen ons voorspiegelen? Dit soort vragen heeft vanaf het begin de filosofie en de religie in Oost en West gedomineerd. Filosofen proberen de werkelijkheid met theoretische concepten te begrijpen, religies leggen de nadruk op de directe ervaring. Voor taoïsten is het ideaal wu-wei - niet doen, niet-handelen. Als de ziel weer in

harmonie verkeert met de werkelijkheid, krijgt de geest zijn oorspronkelijke helderheid, verstillings en rust terug: de volmaakte weg.²⁹].

Ik vind het belangrijk dit proces zeer terughoudend te begeleiden en de cliënte haar eigen ervaringen te laten beleven.

Als de therapeute op de hoogte is van gesprekstechnieken zal dat het proces in goede zin beïnvloeden.

III. Napraten

Het zal duidelijk zijn dat napraten hier een ander karakter heeft dan bij de standaard behandeling, omdat de ervaringen van de cliënte intenser zijn en meer doorleefd.

De bewuste kennismaking met deze wondere wereld van de anima mundi, is een ervaring waar je helemaal stil van wordt. Problemen lijken minder heftig en hanteerbaar.

3.3 MIJN PRAKTIJK EN ENKELE VOORBEELDEN VAN DE ANIMA MUNDI ERVARING

In dit hoofdstuk zal ik naast een uiteenzetting van mijn werkwijze enkele voorbeelden geven van datgene wat ik anima mundi ervaring noem.

Mijn therapeutische carrière is begonnen met reflexzonetherapie. Daarna heb ik een Beroepsopleiding Magnetiseren gevolgd en in de loop van de tijd heb me nog een aantal andere therapievormen eigen gemaakt waarbij de therapie die ik uiteindelijk aanbied een eigen karakter gekregen heeft. Ik noem mezelf natuurgeneeskundig therapeute.

In de praktijk maak ik onderscheid tussen korte en lange behandelingen. Dat zijn dan behandelingen van een half uur of een uur en dat spreek ik van te voren zo af met de cliënte.

Per behandeling wordt kort geëvalueerd en een uitgebreidere evaluatie volgt na drie tot vier keer. Dit is in mijn behandelplan heel belangrijk, omdat het openheid en vertrouwen creëert en omdat daarbij ook goed grenzen kunnen worden aangegeven. In hoofdstuk 3.5 zal ik duidelijk maken wat ik hieronder versta.

Als mens en als therapeute met paranormale vermogens streef ik ernaar zo optimaal mogelijk bezig te zijn. Dat houdt in dat ik wil werken en leven vanuit de overtuiging dat ik een goed mens ben en dat ik mijn omgeving als waardevol zie. Dat ik respectvol ben naar de natuur toe. Dat ik alles en iedereen *Lebensraum* gun, een eigen plek. Ik probeer als onderdeel van mijn behandeling ook altijd de cliënte het principe van gronden of aarden te laten ervaren, zodat de wereld waarin wij leven minder of niet zo vijandig lijkt.

²⁹ Hope 2003, pp. 9-10

Ik vind het heel belangrijk om op de volgende drie fronten contact te hebben met mijn cliënten.

1. Het gesprek.

Het vak *Gesprekstechnieken* op "Het Johan Borgman College" heeft er zeker toe bijgedragen dat mijn manier van vragen stellen verbeterd is. Het gesprek zorgt ervoor dat een sfeer van veiligheid gecreëerd wordt, waarbij de cliënte zich kan uiten en is dus een essentieel onderdeel van elke behandeling (zie paragraaf 3.3.1).

2. Het fysieke contact.

Ik leg mijn cliënten altijd van te voren uit hoe ik werk en vraag toestemming ze te mogen aanraken. Personen met bijvoorbeeld gespannen nek en/of schouders geef ik graag een goede massage voor ik intensiever met energie ga werken. De cliënte moet er ook op zijn voorbereid dat het tijdens magnetiseren kan voorkomen dat ik het lijf aanraak.

3. De energetische aanraking.

Als vanzelf vindt energie overdracht plaats als ik aan het behandelen ben. Het is iets heel natuurlijks geworden, onderdeel van mij.

In de praktijk vraag ik altijd toestemming aan de cliënte te mogen behandelen zoals ik dat aanvoel. Dat kan variëren van een volledige of gedeeltelijke reflexzonebehandeling (zie paragraaf 3.3.3) en de volgende keer raak ik bijvoorbeeld de voeten alleen maar aan om te gronden. Ik kan ook besluiten gezien de aard van de klachten een ontspannende massage te combineren met magnetiseren (zie paragraaf 3.3.4), of het wordt een cranio-sacrale behandeling (zie paragraaf 3.3.2)

De voorbeelden die ik zal geven over de anima mundi ervaring heb ik uitgesplitst in een aantal sub-paragrafen.

3.3.1 HET GESPREK

Het is mij opgevallen dat in mijn praktijk het afgelopen jaar een verandering is opgetreden. Het gesprek krijgt een prominentere plaats.

Dat is ontstaan toen ik er meer vertrouwen in kreeg dat ik een goed gesprek kon voeren. Ik heb me gerealiseerd dat mijn stem een timbre heeft dat mensen rustig maakt. Er vindt binnen zeer korte tijd na binnenkomst van bepaalde cliënten een dusdanige uitwisseling van energie plaats dat een intens gesprek op gang komt. Ik merk dan dat onze lichaamshouding gespiegeld is, de houding bij uitstek voor een goede communicatie.

Tijdens het gesprek observeer ik veel bij de cliënte. De gelaatsuitdrukking, de lichaamstaal, het oogcontact, dat zijn factoren waar ik mee aan de slag kan.

Bij mezelf merk ik op dat ik totaal rustig ben en goed kan inzoomen op de behoefte van de cliënte. Er ontstaat een energie uitwisseling waarbij ik de zender ben en in totale ontspanning ontstaat de "herkenning", het zielencontact. De rest van de wereld valt even weg en het frappante vind ik dat de tijd nooit een probleem is. Als het tijd is om te stoppen met het gesprek dan is dat ook heel duidelijk te merken. Als het daarna nodig is

op een andere manier te gaan werken dan lukt dat ook binnen het tijdsbestek van de afspraak.

3.3.2 DE CRANIO-SACRALE BEHANDELING

Wetenschappelijk onderzoek naar het cranio-sacrale systeem werd voor het eerst gedaan in het begin van de 20^e eeuw door de Amerikaan W.G. Sutherland. Vanaf de jaren '70 past J. Upledger met succes de technieken van Sutherland toe en hij kreeg in 1975 de kans om het bestaan van het cranio-sacrale systeem definitief te bewijzen. Ook kon hij de waarde van de cranio-sacraal therapie aantonen. Inmiddels dringt het belang van het cranio-sacrale systeem door tot de gezondheidszorg.³⁰

Een korte uitleg over cranio-sacraal therapie is hier wellicht op zijn plaats.

In de schedel en wervelkolom bevindt zich een vloeistof met een eigen ritme. De vrijheid waarmee deze vloeistof kan bewegen bepaalt de kwaliteit van diverse lichaamsfuncties. De cranio-sacrale behandeling heeft tot doel de vloeistof vrij te laten stromen door binnen het cranio-sacrale systeem blokkades op te heffen. Het geeft diepe ontspanning van het zenuwstelsel en daarmee van het hele lichaam.

Toen ik als cliënte in aanraking kwam met cranio-sacraal therapie was ik verrukt en wilde die therapie zelf ook kunnen toepassen. Het onderdeel dat mij het meest boeit in die therapie is de 'unwinding' techniek. Dat is een techniek, waarbij diepe weefsellagen kunnen gaan ontspannen. Als vanzelf ontstaan daarbij roterende bewegingen, waardoor spanningsknopen los kunnen laten.

Door met die techniek binnen deze therapievorm te werken kan ik als therapeute de cliënte in het alfaniveau van ontspanning brengen.

Tijdens deze sessies ervaar ik vaak de anima mundi.

Er ontstaat een situatie die voelt als 'herkenning' op cellen- en weefselniveau tussen de cliënte en mij. Het lichaam van de cliënte begint als vanzelf te reageren waarbij ik uitsluitend ondersteun en toch van alles waarneem, ook dat bij mij de energie begint te stromen, dat energie overdracht plaatsvindt. Het herkenningsmoment is ook het moment waarop de therapeute of de cliënte "besluit" de verdieping in te gaan door gebruik te maken van de informatie binnen de anima mundi. Omdat de cliënte dan uitermate kwetsbaar is, is een terughoudende maar ondersteunende opstelling van de therapeute gewenst.

Die "herkenning" voelt voor mij als thuiskomen.

De reacties die ik van cliënten krijg duiden op een vergelijkbare ervaring.

³⁰ Upledger Institute Europe, Doorn.

3.3.3 DE REFLEXZONE BEHANDELING

Voor zover men nu kan nagaan werd reflexologie als geneesmethode al beoefend door Egyptenaren, Chinese volkeren en Indianen. De Amerikaanse artsen W. Fitzgerald en E. Bowers hebben deze therapievorm herontdekt. De doorbraak van de reflexzonetherapie is echter te danken aan de Amerikaanse fysiotherapeute Eunice Ingham. In 1958 werd de reflexzonetherapie door de Duitse Hanne Marquardt in Europa geïntroduceerd.³¹

Een korte beschrijving. Op de voeten reflecteren alle organen en zenuwbanen van het menselijk lichaam zich. Door de reflexzones drukpuntsgewijs te masseren worden de natuurlijke processen in het lichaam ondersteund en bevorderd.

Energie wordt vrijgemaakt en doorstroming gestimuleerd, waardoor het lichaam weer in balans komt.

Het behandelen van voeten is een uitstekende manier om mensen met hun voeten hier op aarde te krijgen. Het is ontroerend om te merken dat sommige cliënten na een reflexzonebehandeling voor het eerst hun voeten écht gaan voelen, hoe het "voetengevoel" ervoor kan zorgen dat mensen beter in hun lijf komen te zitten, beter gaan functioneren, meer belangstelling krijgen voor het hier en nu.

Tijdens het geven van een reflexzonebehandeling komt de cliënte in de loop van de behandelsessie in de regel ook tot diepe ontspanning.

Omdat ik de behandeling altijd besluit met afstrijken en gladstrijken (zie paragraaf 2.2.4) is het ook hier mogelijk dat het speciale moment, waarop het mogelijk is de anima mundi te ervaren, optreedt.

3.3.4 MAGNETISEREN

Door het maken van strijkende of scheppende bewegingen langs bepaalde lichaamsdelen van de cliënte worden blokkades in die lichaamsdelen opgeheven. Hierbij wordt uitgegaan van de veronderstelling dat het universum doordrongen is van een fijn fluïdum, dierlijk magnetisme³² genoemd. Het dierlijk magnetisme, ook wel genoemd energieveld heeft ook iets te maken met de gezondheidstoestand van mens en dier. Als het magnetisme verstoord wordt, ontstaat ziekte. Om te genezen moet het energieveld in balans gebracht worden.

Bij mij veroorzaakt magnetiseren een "warme of koude handjes" gevoel.

³¹ Vereniging van Nederlandse reflexzonetherapeuten, Den Haag.

³² Magnetisme is een term die geïntroduceerd is door Mesmer, een Oostenrijks arts (1734-1815). Hij beweerde dat de genezingen die hij boekte via rationeel gebruik van een universele energie, fluïdum, tot stand kwamen. Hij beweerde dat fluïdum een subtiele, fysische vloeistof was waarmee het universum was gevuld, en dat dit het verbindende medium tussen mensen en andere levende wezens was, en tussen levende organismen, de aarde en de hemellichamen. De levenskracht die een subtiele genezende werking op zijn patiënten had was volgens hem van magnetische aard en hij verwees ernaar met de term "dierlijk magnetisme". (Gerber 1997, p. 261).

Eigenlijk vindt bij al mijn behandelingen energie uitwisseling plaats. Het "weten" waar mijn handen naar toe moeten en wat ze moeten doen is voor mij geen denkwerk meer, het is onderdeel van de "standaard" behandeling.

Op het moment dat de energetische balans van de cliënte bereikt is kan de behandeling uitgebreid worden door de cliënte "mee te nemen", kennis te laten maken met de anima mundi (zie paragraaf 3.2.).

3.4 OMGAAN MET GRENZEN

Het is niet altijd mogelijk de anima mundi te bereiken. Daar zijn verschillende factoren voor te noemen. De belangrijkste vind ik dat het niet klikt, zodat het mij niet lukt de cliënte te benaderen. Dat is ook de reden dat ik zoveel belang hecht aan evaluatie. Er moet over gepraat kunnen worden. Zowel de cliënte als ik kan aangeven de behandelingen te willen beëindigen.

Heel belangrijk in dit beroep vind ik ook het bewaken van grenzen. Mijn grenzen en die van de cliënte.

Grenzen van de cliënte.

- De cliënte geeft bij het formuleren van de hulpvraag en tijdens de behandeling aan tot hoever zij wil gaan in het verstrekken van informatie en zal daarover duidelijk moeten zijn naar de therapeute toe.
- Indien de cliënte bepaalde onderwerpen, die mogelijk naar voren komen niet wil bespreken, dient daar goed nota van genomen te worden. Haar moet duidelijk gemaakt worden dat een dergelijke situatie het herstel kan belemmeren.
- Als de cliënte niet goed tot ontspanning kan komen zal het niet lukken het moment waarop de anima mundi ervaren kan worden, te bereiken.

Grenzen van de therapeute.

- De therapeute zal het anima mundi concept dienen aan te voelen/te begrijpen.
- Mededogen met de situatie van de cliënte mag niet veranderen in medelijden.

Andere begrenzingen.

De praktijk dient rustig te zijn. Rinkelende telefoons en een deurbel kunnen storend werken.

Een andere begrenzing is de tijd.

Voor de "standaard" paranormale behandeling wordt in de regel een half uur gereserveerd. Dat is onvoldoende voor een behandeling met de toevoeging van het anima mundi concept. Mijn ervaring is, dat het beter is een uur te reserveren, zodat zowel de therapeute als de cliënte het proces rustig in en uit kunnen gaan.

Het is mij opgevallen dat het anima mundi effect soms spontaan optreedt tijdens een behandeling. Alsof de cliënte aanvoelt dat "meer" mogelijk is. Het is dan toch zaak als therapeute de leiding te behouden, zodat het therapeutische proces "beheersbaar" blijft.

3.5 ANIMA MUNDI IN DE PRAKTIJK

Een van de uitgangspunten van de natuurlijke geneeswijzen (waar ik de paranormale therapie onder schaar) is dat de mens om optimaal te functioneren ernaar moet streven geestelijk en lichamelijk in balans te zijn.

De reden voor een bezoek aan een therapeute is vaak te herleiden naar een disbalans.

De moderne psychotherapie (geneeskunde) is gericht op het oplossen van problemen. In de klassieke oudheid was dat anders. Griekse en Romeinse hulpverleners keken vooral naar geluk, naar de kwaliteit van bestaan. De hedendaagse gezondheidszorg verwaarloost een belangrijk aspect van het leven, namelijk de behoefte van de mens om gelukkig te zijn en tot rust te kunnen komen.³³

"In de Griekse oudheid waren "ziekenhuizen" de tempels die gewijd waren aan de god Asclepius. Van heinde en verre kwamen de zieken en hulpbehoevenden naar deze centra. Na aankomst werden zij door tempeldienaren vertrouwd gemaakt met de voorbereidende rituelen van afstemming en reiniging/loutering. Er vonden geen geneeskundige behandelingen plaats - althans niet wat wij daaronder verstaan. Er werden geen operaties verricht, noch werden er medicamenten toegediend die vanuit ons gezichtspunt werkzaam hadden kunnen zijn.

Centraal in de geneeskunde stond de Asclepiustempel zelf, als ruimte.

Onder invloed van vele rituelen was hier een veld ontstaan waarin genezingen zich konden voltrekken. De patiënt werd er wekenlang op voorbereid dat hij in de beslissende nacht van zijn verblijf in de tempel de zogeheten incubatie - de "tempelslaap" - zou beleven. In die bijzondere nacht legde hij zich op een bepaalde plaats in de tempel ter ruste, waar de atmosfeer door middel van een mysterieus licht en geurende substanties was voorbereid, en viel daar in slaap. Het beslissende element voltrok zich tijdens zijn slaap, in overeenstemming met het bijbelwoord: "de zijnen geeft de Here het in de slaap." De patiënt droomde de oplossing van zijn probleem. Hij zag de oplossing in beelden voor zich of de god Asclepius verscheen hem om hem duidelijk te maken welke weg hij moest volgen.

Dit klinkt voor ons moderne verstand te naïef, maar niettemin dienen we ons voor ogen te houden dat deze geneeskunde succes boekte en waarachtige genezingen teweegbracht. Ons tegenwoordige psychologische inzicht vertelt ons dat omstandigheden werden geschapen waarin de oplossing vanuit het onderbewustzijn naar de oppervlakte kon komen. Als we genezing in diepere zin verstaan en er niet alleen een reparatie in zien, hoeft deze Oudgriekse geneeskunde zich niet te schamen tegenover de huidige. Integendeel, zij was zich bewust van processen die wij pas beginnen te herontdekken. Al naar gelang wij ons weer bewuster worden van de heersende velden en er weer mee leren omgaan, zal ons respect voor de geneeskunde uit de oudheid toenemen.

Er is veel dat ervoor pleit dat morfogenetische velden de eigenlijk structuren zijn waarin zich ontwikkelingen - dus ook genezingen - voltrekken."³⁴

³³ Voois 1997, p. 1

³⁴ Dahlke 2001, p. 55-56

Zoals reeds eerder vermeld zie ik het geheel van de morfogenetische velden als datgene wat ik noem de anima mundi.

Het lijkt dus mogelijk, ook gezien vanuit de historie, dat vanuit een droomtoestand genezing kan optreden.

3.6 SAMENVATTING.

In de praktijk van de paranormale therapeute wordt steeds meer gebruik gemaakt van andere therapievormen. De huidige therapeute zoekt naar wegen om de cliënte beter te kunnen helpen.

Werken vanuit het concept anima mundi is een natuurlijke manier, om met de cliënte op zoek te gaan naar de aanleiding voor het ontstaan van de klacht en daar dan samen aan te werken.

Indien de paranormaal therapeute een bezield werkster is, zal zij vanuit dat gevoel van bezieling haar werk doen. Toepassen van het concept van de anima mundi in therapie lijkt dan ook een welkome toevoeging.

Deze werkwijze lijkt toegevoegde waarde te hebben in de paranormale therapie, omdat de hele persoonlijkheid, het geheel van de mens, is gebaat bij contact met de ziel. Hoewel daar in de hedendaagse maatschappij nauwelijks meer tijd voor lijkt te zijn, blijkt het in mijn praktijk te leiden tot momenten van inzicht en daardoor mogelijk van geluk.

HOOFDSTUK 4 - CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

4.1. INLEIDING

Het schrijven van deze scriptie is een zinvolle aangelegenheid gebleken. Zowat een jaar geleden ben ik er aan begonnen en het heeft mij het een en ander opgeleverd.

Ik ben tot de ontdekking gekomen, dat mijn droomwereld echt bestaat, sterker nog, er is door anderen over geschreven.

Het is mij duidelijk geworden, waarom ik zo ontroerd was bij de introductie van het onderwerp anima mundi. "Herkenning" is het enige woord dat hierbij past.

4.2 CONCLUSIES.

De veranderende organisatie van de gezondheidszorg en de toenemende technische mogelijkheden hebben ervoor gezorgd dat de gemoedsrust van patiënten op de achtergrond is geraakt.

Het is wenselijk dat het belang van geestelijke ondersteuning en de herontdekking van de anima mundi als rustpunt, nu ook publiekelijk meer aandacht krijgen.

De paranormaal therapeute heeft vanuit haar werkwijze een prima achtergrond om hier iets aan te doen.

De toegevoegde waarde van het anima mundi concept in therapie is zowel voor de cliënte als voor de therapeute aanwezig.

Voor de **cliënte** betekent het dat zij bij informatie over zichzelf en de eigen situatie kan komen op een manier die verfrissend en verhelderend werkt, vanuit de eigen bron, de ziel. Deze manier van werken aan zichzelf kan haar leren het eigen leven "weer" in de hand te nemen. Zij zal zich realiseren dat zij zelf verantwoordelijk is voor in stand houding van haar gezondheid.

De **therapeute** die regelmatig bewust de anima mundi ervaart zal dat ook uitstralen. In contact met de anima mundi is zij in volledige harmonie met haar omgeving en staat volledig open voor de behoeften van haar cliënte.

In deze scriptie heb ik proberen aan te tonen dat het anima mundi concept een toegevoegde waarde kan hebben voor de paranormale therapie.

Als de meerwaarde van toepassing van het anima mundi concept in de paranormaal therapeutische behandeling erkend wordt door de beroepsverenigingen en door "Het Johan Borgman College", zijn het deze zelfde instanties die dit uit kunnen dragen. Dat zal paranormaal therapeuten en studenten de mogelijkheid bieden door middel van onderzoek en scholing toegang te krijgen tot de anima mundi en hun cliënten deze mogelijkheid tot helen te bieden.

In het beroep van paranormaal therapeute is bezieling een hoofdingrediënt, verdieping daarin is fantastisch.

4.3 AANBEVELINGEN.

Wees geduldig jegens alles wat nog onduidelijk is in je hart en probeer van de vragen zelf te genieten. Zoek heden niet naar de antwoorden, die kunnen je niet gegeven worden, want je zou niet in staat zijn ze te beleven. En je moet juist alles beleven. Beleef heden de vraag. Misschien zul je dan, geleidelijk, zonder het te merken, op een dag in het verschiet de antwoorden beleven."

Uit: *Brieven aan een jonge dichter*. Rainer Maria Rilke

Vanuit de overtuiging dat mijn conclusies juist zijn zou in de opleiding bij "Het Johan Borgman College" tijdens praktijklessen aandacht kunnen worden besteed aan omgaan met de anima mundi.

Dat betekent dat de praktijkdocenten in het kader van professionalisering studie zouden moeten maken van deze manier van verdieping in de therapie.

Daartoe zou "Het Johan Borgman College" de mogelijkheid moeten bieden.

"Het Johan Borgman College" zou er ook voor kunnen zorgen dat het anima mundi concept reeds in het eerste jaar van de opleiding geïntroduceerd wordt.

Beroepsorganisaties zouden vanuit dezelfde overtuiging aan reeds gevestigde therapeuten dit onderwerp als bijscholing kunnen aanbieden.

Omdat over de anima mundi in relatie tot therapeutische behandelingen weinig literatuur is, wordt bij studenten en therapeuten tijdens het eigen onderzoek een beroep gedaan op de persoonlijke creatieve vermogens. Dit kan een doorstart betekenen naar onderzoek van het eigen innerlijk, een ware bron van inspiratie.

In onze maatschappij wordt de behoefte aan ontspannen en rust hoe langer hoe groter. Contact met de anima mundi uitgedragen door de paranormaal therapeute, kan hierin voorzien.

NAWOORD

In juli 2002 heb ik mijn scriptie onderwerp geïntroduceerd en ik ben die hele zomer bezig geweest met beeldvorming. Overal om me heen, zag ik, voelde ik, proefde ik anima mundi. Mijn omgeving dacht met mij mee. Ik sleepte allerlei informatie aan tot ik eind november door de bomen het bos niet meer zag.

Mijn scriptiebegeleider had een wijze opmerking toen ik wat al te enthousiast ging doordraven: "de kunst van de (bewuste) beperking toepassen". Ik denk dat ik dat gedaan heb en ben flink gaan schrappen tot ik datgene overhield was ik echt relevant vond.

Hoewel wij in de opleiding een aantal lessen hebben gehad over "het schrijven van een scriptie" merkte ik, dat ik toch behoefte had aan wat meer persoonlijke coaching, een stuk onzekerheid kwam om de hoek kijken.

Ik ben mezelf regelmatig tegengekomen het afgelopen jaar en heb me ook afgevraagd of dit onderwerp wel het juiste voor mij was. Het bleef, ondanks de toegepaste beperking, uitkijken dat ik niet te breed op het onderwerp anima mundi inging.

De scriptie is klaar! Het moest geschreven worden.

Ik heb bij mezelf vastgesteld dat contact op zielenniveau met mijn cliënten voor mij het mooiste onderdeel van mijn werk is en dat het delen van mijn kennis en kunde met collega's voor mij heel belangrijk is.

Het geeft mij een goed gevoel te kunnen concluderen dat anima mundi echt meerwaarde geeft aan therapie en dat ik vanuit mijn diepste zelf de ander kan benaderen.

LITERATUUROPGAVE

Andrews, T. Luisteren naar dieren. 2^e dr. Haarlem, Becht, 1998.

Dahlke, R. Ziekzijn: signalen van de ziel. 4^e dr. Ankh-Hermes, 2001.

Duintjer, O. Onuitputtelijk is de waarheid. Damon, 2002.

Finkelstein, H. Archetypes: a Jungian approach to understanding literature.
www.humanitiesinthebeginning.org.

Gerber, R. Handboek energetische geneeskunde. Gottmer/Becht, 1997.

Hope, J. Verborgen taal van de ziel. Librero, 2003.

Moore, Th. Zorg voor de ziel; meer toewijding in het dagelijks leven. 7^e dr. Servire, 2002.

Oxford, The, companion tot philosophy; ed. by T. Honderich. Oxford University Press, 1995.

Pameijer, J. Plotinus opende de weg naar God. In: VK visie - september 2000

Slavenburg, J. Paracelsus; de natuurlijke gezondheid van lichaam en geest. In: Reader aspecten geschiedenis paranormale geneeswijze. HJBC, 2003.

Stevens, A. Over Jung. Lemniscaat, 1999.

Van Dale's handwoordenboek van hedendaags Nederlands. 2^e dr. 1996.

Vollenhoven Op 't Land. Handlijnen ppg voor studenten HBO en MBO. HJBC, 2000.

Voois, W. Anima mundi: verbinding der culturen. 1998. In: Reader Filosofie HJBC - 2^e jaar

Voois, W. Zielszorg in de Griekse oudheid; een verkennend onderzoek naar de context van het zielsbegrip bij de oude Grieken. 1997.

Wallace, A. en B. Henkin. De geest geneest. 2^e dr. Ankh-Hermes, 1986.

Walsh, R.N. The spirit of shamanism. Putnam, 1990.

Webster's new collegiate dictionary. G. And C. Merriam Co., 1980.

STELLINGEN.

- I. DE PARANORMALE BEROEPSGROEP LAAT EEN BELANGRIJK DEEL VAN HAAR MOGELIJKHEDEN LIGGEN DOOR HET CONCEPT ANIMA MUNDI GEEN PLEK TE GEVEN BINNEN DE BEHANDELINGEN.
- II. IK HEB DE INDRUK DAT DE THERAPEUTE DIE VAN NATURE EEN "DROOMSTER" IS EN IN HAAR JEUGD STERK BEÏNVLOED IS DOOR DE NATUUR EN VERSCHILLENDE CULTUREN, ANIMA MUNDI MEER UITDRAAGT IN EEN PARANORMAAL THERAPEUTISCHE BEHANDELING DAN DE THERAPEUTE DIE IN HAAR JEUGD DEZE INVLOEDEN NIET HEEFT GEHAD.
- III. IN DE PARANORMALE PRAKTIJK DIENEN MEERDERE DAN ALLEEN DE PARANORMALE VAARDIGHEDEN GEHANTEERD TE WORDEN VOOR EEN OPTIMAAL BEHANDELRESULTAAT.
- IV. HET "JOHAN BORGMAN COLLEGE" DIENT MEER GERICHTE AANDACHT TE BESTEDEN AAN DE SPIRITUELE ONTWIKKELING VAN STUDENTEN.
- V. CREATIVITEIT IS EEN "MUST" IN DE PARANORMALE BEHANDELING.